

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою Одеського
національного медичного
університету
від «26» серпня 2025 р.
протокол № 10

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Одеського національного
медичного університету
Валерій
ЗАПОРОЖАН

Введено в дію наказом ОНМедУ
«26» серпня 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про педагогічну практику здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії (PhD)**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Нормативно-правова база організації і проведення практики.

Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів». Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Університету регламентує порядок проходження педагогічної практики здобувачами, завдання та методичне забезпечення їхньої педагогічної практики, звіт за результатами педагогічної практики.

1.1. Педагогічна практика здобувачів вищої освіти Одеського національного медичного університету рівня PhD (далі – Університету) є невід’ємною складовою освітньо-наукових програм підготовки фахівців. Вона спрямована на формування компетентностей здобувачів вищої освіти, закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь організації та здійснення освітньої діяльності у закладі вищої освіти.

1.2. Обсяг практики визначається освітньо-науковими програмами підготовки фахівців, що відображається відповідно в навчальних планах, робочих навчальних планах і розклади освітнього процесу.

1.3. Зміст педагогічної практики визначається її програмою, яку розробляють відповідні кафедри. Програми практик погоджуються з навчальною частиною та затверджуються проректором з науково-педагогічної роботи, який відповідає за цей напрямок роботи.

1.4. Організатором педагогічної практики здобувачів PhD ОНМедУ (надалі здобувача) і базою для проходження педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений здобувач. Також здобувач може пройти практику на інших кафедрах Університету та на аналогічних кафедрах інших вищих навчальних закладів.

1.5. Вибір дисциплін, з яких відбуватиметься педагогічна практика, здійснюється заздалегідь, відповідно до педагогічного навантаження, і узгоджено із дисциплінами, які викладає науковий керівник, або в межах тематики кваліфікаційної роботи здобувача.

1.6. Терміни проходження практики та її зміст зазначаються в індивідуальному плані здобувача (не пізніше 3-го року навчання згідно з навчальним планом наукової спеціальності) та затверджуються науковим керівником.

1.7. Педагогічна практика проводиться після засвоєння програми дисципліни «Методика викладання в вищій школі» і є обов'язковою для усіх здобувачів PhD очної і заочної форм навчання.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PHD)

2.1 Метою педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань здобувачів PhD з питань організації і форм здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного до фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальностей фахового напрямку.

2.2. Педагогічна практика передбачає вирішення таких завдань:

- Виховання творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- Формування потреб в підвищенні своєї наукової та науково-педагогічної кваліфікації;
- Формування на основі одержаних у ЗВО знань із базових дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу;
- Виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.
- Під час навчально-педагогічної практики аспіранти повинні здобути наступні компетентності педагогічного професіоналізму викладача вищої школи: готовність теоретично і практично здійснювати науково-педагогічну діяльність,

використовуючи психолого-педагогічні, предметні, фахові, методичні (технологічні) компетентності.

3. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Зміст педагогічної практики аспіранта передбачає:

- Відвідування лекційних, семінарських та практичних занять досвідчених викладачів кафедри або Університету;
- Проведення навчально-методичної роботи (розробка навчально-методичного забезпечення лабораторних, семінарських, практичних занять, матеріалів для СРС, написання (у співавторстві з досвідченими викладачами) навчальних посібників тощо);
- Проведення лабораторних, семінарських, практичних занять, фрагментів лекцій;
- Організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що викладаються;
- Проведення контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- Підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що викладаються;
- Проведення індивідуальної роботи зі студентами щодо покращення академічної успішності тощо;
- Участь (разом з лектором, завідувачем або завучем кафедри) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності;
- Участь (разом з куратором студентської групи) в організаційно-виховних заходах с метою здобуття студентами соціального досвіду поведінки, формування національної самосвідомості, ціннісних орієнтацій та розвитку індивідуальних якостей майбутнього фахівця;
- Підготовку звітних документів з педагогічної практики та розробка методичних рекомендацій та альтернативних форм навчання в межах вибраної дисципліни (останнє – за бажанням);
- Виступ-звіт здобувача на засіданні кафедри за результатами проведення практики.

3.2. Конкретний зміст педагогічної практики здобувача визначає кафедра з урахуванням стажу й здобутого аспірантом досвіду роботи у ЗВО та безпосередніми завданнями кафедри.

3.3. Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на проректора з науково-педагогічної роботи Університету. Загальну організацію практики та контроль її проведення здійснює проректор з науково-педагогічної роботи, який відповідає за цей напрямок роботи. Загальне навчально-методичне керівництво практикою здійснюють навчальний та навчально-методичний відділи Університету.

3.4. Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів. Відповідальність за реалізацію практики здобувача несе його науковий керівник у межах годин, передбачених за наукове керівництво.

Академічне навантаження, яке виконує здобувач під час педагогічної практики, зараховується викладачу, що викладає певний курс і контролює якість його викладання здобувачем (присутність викладача на заняттях обов'язкова).

3.5. Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані здобувача, затверджуються науковим керівником та завідувачем кафедри, до якої прикріплений здобувач.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

ЗА ПРОВЕДЕННЯМ ПРАКТИКИ АСПІРАНТІВ

4.1. Контроль засвоєння теоретичного матеріалу освітнього компоненту «Педагогічна практика» здійснює кафедра, за якою закріплено відповідного здобувача освіти. Викладач зазначеного курсу надає консультаційну допомогу здобувачу у аналізі відвіданих здобувачем занять викладачів; розробці індивідуальних навчально-методологічних та виховних заходів здобувача в межах педагогічної практики.

4.2. Безпосередній контроль за педагогічною практикою аспіранта здійснюють його науковий керівник та викладач з дисципліни, за якою відбувається практика.

4.3. За підсумками проходження педагогічної практики здобувач подає до відділу аспірантури і докторантури звіт за кожним видом робіт педагогічної практики, підписаний завідувачем кафедри, науковим керівником або лектором з дисципліни, за якою відбувалася практика.

4.4. Оцінка за педагогічну практику виставляється науковим керівником та викладачем з дисципліни, за якою відбувалася практика, і затверджується завідувачем кафедри (критерії оцінювання в Додатку 1).

4.5. Здобувачі, які виконують в Університеті навчальну, навчально-методичну роботу за трудовою угодою, подають до аспірантури звіт про проходження педагогічної практики (Додаток 2) відповідно до виконаної на кафедрі (Університету) навчальної, навчально-методичної роботи. Звіти мають бути підписані науковим керівником та завідувачем кафедри на якій виконує навантаження аспірант. Оцінка виставляється за результатами контролю окремих занять, які проводить здобувач, за планом завідувача кафедри.

4.6. Кількість годин на всі види робіт, які виконує здобувач у часи педагогічної практики – 180 (загалом – 6 кредитів), зокрема від 30 до 50 годин безпосереднього проведення аудиторних занять зі очними денними аспірантами та 6 годин для заочних аспірантів (на відповідних кафедрах).

4.7. Здобувачі, які з поважних причин не змогли пройти педагогічну практику у запланований термін, повинні пройти її в інший час, визначений кафедрою.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАКТИКАНТА

5.1. Здобувач проводить свою діяльність згідно з вимогами Статуту, правилами внутрішнього розпорядку Університету, виконує розпорядження адміністрації навчального закладу, настанови керівників асистентської педагогічної практики.

Здобувач має право отримувати консультації від наукового керівника, а також викладачів кафедри з усіх питань проведення педагогічної практики.

Здобувач-практикант має право користуватися бібліотекою Університету (бази асистентської педагогічної практики), навчальними кабінетами, навчальними посібниками.

Здобувач має право проходити педагогічну практику в інших вищих навчальних закладах України з наступним поданням звіту та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

5.2. Здобувач зобов'язаний:

- Сумлінно виконувати завдання педагогічної практики, визначені «Програмою педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD)» та кафедрою, за якою закріплений здобувач;
- Виявляти високу відповідальність, старанність. Творчу ініціативу, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт;

- Виконувати Статут Університету, Правила внутрішнього розпорядку Університету, розпорядження деканату, рішення кафедри;
- Своєчасно подати до відділу аспірантури і докторантури звіт «Про проходження педагогічної практики».

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1 Положення затверджується вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора Університету.

6.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

6.3. Зміни й доповнення до Положення розглядаються й затверджуються вченою радою Університету й уводяться в дію наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання видів робіт під час педагогічної практики

До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі виконали програму практики, передбаченою робочою програмою педагогічної практики і надали:

- звіт про підсумки практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, організаційної та виховної роботи, відгук керівника практики.

Результати педагогічної практики аспіранта оцінюються за 100-бальною, 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС. Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження педагогічної практики аспіранта – 60 балів (за 4-бальною шкалою «задовільно», за шкалою ЄКТС-Е).

Критерії оцінювання видів робіт під час практики наведено в табл. 1-4.

Таблиця 1

Розподіл балів оцінювання переддипломної практики здобувача вищої освіти

Параметр оцінки	Результат оцінювання, бали
Оцінка змісту та оформлення звіту	25
Оцінка проходження практики, подана у відгуку керівника практики	30
Оцінка презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та його відповідей на запитання	45
Всього	100

Критеріями оцінювання змісту та оформлення звіту здобувача вищої освіти слугують:

- рівень ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- рівень ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією;
- вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з начальних дисциплін;
- обсяг і зміст навчально-методичної роботи (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань);
- кількість самостійно проведених занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів.

Шкала та критерії та оцінювання змісту та оформлення звіту здобувача вищої освіти

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
23-25	Високий рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти продемонстрував високі результати навчання у вигляді: - охарактеризованого у звіті високого рівня ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти; - охарактеризованого у звіті високого рівня ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією; - включення до звіту значної кількості фактичного матеріалу з вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін; - включення до звіту значної кількості фактичного матеріалу, що засвідчує обсяг і зміст здійсненої навчально-методичної роботи (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань); - включення до звіту значної кількості фактичного матеріалу щодо самостійно проведених занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів, тощо. Звіт оформлено згідно чинних вимог
20-22	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти продемонстрував добрі результати навчання у вигляді: - охарактеризованого у звіті достатнього рівня ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти; - охарактеризованого у звіті достатнього рівня ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією; - включення до звіту достатньої кількості фактичного матеріалу з вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін; - включення до звіту достатньої кількості фактичного матеріалу, що засвідчує обсяг і зміст здійсненої навчально-методичної роботи (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань); - включення до звіту достатньої кількості фактичного матеріалу щодо самостійно проведених занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів, тощо. Звіт оформлено згідно чинних вимог.

16-19	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти продемонстрував задовільні результати навчання у вигляді: - охарактеризованого у звіті задовільного рівня ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти; - охарактеризованого у звіті задовільного рівня ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією; - включення до звіту обмеженої кількості фактичного матеріалу з вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін; - включення до звіту обмеженої кількості фактичного матеріалу, що засвідчує обсяг і зміст здійсненої навчально-методичної роботи (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань); - включення до звіту обмеженої кількості фактичного матеріалу щодо самостійно проведених занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів, тощо. Звіт оформлено згідно чинних вимог.
0-15	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти продемонстрував незадовільні результати навчання у вигляді: - охарактеризований у звіті рівень ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти є низьким; - охарактеризований у звіті рівень ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією є низьким; - до звіту включена недостатня кількість фактичного матеріалу з вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін; - до звіту включена недостатня кількість фактичного матеріалу, що засвідчує обсяг і зміст здійсненої навчально-методичної роботи (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань); - до звіту включена недостатня кількість фактичного матеріалу щодо самостійно проведених занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів, тощо. Звіт оформлено з значними порушеннями чинних вимог

Іншим параметром оцінювання проходження педагогічної практики є відгук, у якому керівник практики обов'язково зазначає як практикант застосовував теоретичні знання при виконанні завдань практики за всіма напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальної, методичної, науково-педагогічної, організаційної.

Таблиця 3

Шкала та критерії та оцінювання результатів педагогічної практики за відгуком керівника педагогічної практики

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
1	2	3
27-30	Високий рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти творчо застосовував теоретичні знання при виконанні завдань педагогічної практики, якість роботи перевищила очікування, придбав значну кількість професійних навичок за всіма напрямками діяльності науково-педагогічних працівників.
22-26	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти досить повно застосовував теоретичні знання при виконанні завдань педагогічної практики, якість роботи відповідала очікуванням, придбав достатню кількість професійних навичок за всіма напрямками діяльності науково-педагогічних працівників.
19-21	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні застосовував теоретичні знання при виконанні завдань педагогічної практики, проте якість роботи не завжди відповідала очікуванням, час від часу були потрібні перевірка та коригування для забезпечення якості. Придбав окремі професійні навички за всіма напрямками діяльності науково-педагогічних працівників.
0-18	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти застосовував теоретичні знання при виконанні завдань педагогічної практики фрагментарно, якість роботи була низькою, постійно необхідно було перевіряти/переробляти для забезпечення якості. Майже не придбав професійних навичок за всіма напрямками діяльності науково-педагогічних працівників.

Оцінювання захисту звіту здобувачем вищої освіти відбувається за критеріями: розуміння основних проблем в рамках виконуваних ним завдань педагогічної практики; досконалість володіння їх матеріалами; кваліфікованість відповіді на задані йому питання.

Таблиця 4

**Шкала та критерії та оцінювання презентації здобувачем вищої освіти
результатів проходження практики під час захисту звіту
та його відповідей на запитання**

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію оцінювання	Опис критерію оцінювання
40-45	Високий рівень досягнення результатів навчання	При захисті звіту здобувач вищої освіти виявив глибоке розуміння основних проблем в рамках виконуваних ним завдань педагогічної практики, досконале володіння їх матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на задані йому питання.
33-40	Достатній рівень досягнення результатів навчання	При захисті звіту здобувач вищої освіти виявив достатнє розуміння основних проблем в рамках виконуваних ним завдань педагогічної практики, достатнє володіння їх матеріалами, дав відповіді на задані йому питання.
27-32	Середній рівень досягнення результатів навчання	При захисті звіту здобувач вищої освіти вірно сформулював головні проблеми в рамках виконуваних ним завдань педагогічної практики, виявив середній рівень володіння їх матеріалами, правильно відповів не на всі поставлені йому питання.
0-26	Низький рівень досягнення результатів навчання	При захисті звіту здобувач вищої освіти не виявив знань основних положень у рамках виконуваних ним завдань педагогічної практики, показав не достатній рівень володіння їх матеріалами, не зміг відповісти на суттєві питання з теми дослідженнями.
33-40		
27-32		
0-26		

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗВІТ АСПІРАНТА
про проходження асистентської (педагогічної)
практики

Додаток 2

Прізвище, ім'я, по-батькові _____

Другого року навчання в аспірантурі за _____
(за формою навчання /за формою навчання)

Кафедра _____

Код та найменування спеціальності _____

Період практики _____

Науковий керівник _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

Завідувач кафедри

(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

Другого року навчання в аспірантурі за _____
(за формою навчання /за формою навчання)

Кафедра _____

Код та найменування спеціальності _____

Період практики _____

Розподіл годин за видами робіт

Вид роботи	Кількість годин
- самостійна робота:	
-проведення аудиторних занять	

Аудиторне навантаження виконане аспірантом

[illegible]

Навчально-методична робота, виконана аспірантом

Зміст роботи	Кількість годин
Всього годин:	

Аспірант

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

Науковий керівник практики

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

«__» _____

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Витяг

з протоколу засідання кафедри

№ _____

Присутні:

Порядок денний:

СЛУХАЛИ:

Витяг

з протоколу засідання кафедри

№ _____

УХВАЛИЛИ:

Присутні:

Голова засідання:

Порядок денний:

Секретар:

СЛУХАЛИ:

УХВАЛИЛИ:

Підписи:

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

Гарант ОНП «Медицина»

Тетяна ЧАБАН

Гарант ОНП «Стоматологія»

Володимир ГОРОХІВСЬКИЙ

Гарант ОНП «Педіатрія»

Микола АРЯЄВ

Гарант ОНП «Фармація»

Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ